NÁVRHY GENERÁLNEHO ADVOKÁTA
ANTONIO TIZZANO
prednesené 10. marca 2005 [1]

I — Úvod

1. V tejto veci podala Komisia Európskych spoločenstiev podľa článku 226 ES žalobu, ktorou sa domáha, aby Súdny dvor vyhlásil, že Spolková republika Nemecko si tým, že jednostranne rokovala, uzavrela, ratifikovala a uplatnila dvojstranné dohody o riečnej doprave s Rumunskom, Poľskom a Ukrajinou, nesplnila povinnosti, ktoré jej vyplývajú z článku 10 ES a z nariadenia Rady (EHS) č. 3921/91 zo 16. decembra 1991, ktorým sa stanovujú podmienky, za ktorých môžu dopravcovia z iných štátov vykonávať prepravu tovaru alebo osôb vnútrozemskou vodnou dopravou v rámci členského štátu (ďalej len „nariadenie č. 3921/91") [2]. Komisia okrem toho vytýka Nemecku, že porušilo nariadenie Rady (ES) č. 1356/96 z 8. júla 1996 o spoločných pravidlách uplatniteľných na vnútrozemskú nákladnú a osobnú vodnú dopravu medzi členskými štátmi z hľadiska slobody poskytovať také dopravné služby (ďalej len „nariadenie č. 1356/96") [3] tým, že odmietlo vypovedať uvedené dvojstranné dohody, ako aj dohody obdobného znenia uzavreté s Maďarskom a s Československom, ktoré sú všetky nezlučiteľné s predtým uvedeným nariadením.

II — Právny rámec

A — *Právo Spoločenstva*

1. Ustanovenia Zmluvy

2. Na účely tejto veci treba zdôrazniť predovšetkým článok 10 ES, ktorý ako je známe, znie:

„Členské štáty prijmú všetky potrebné opatrenia všeobecnej alebo osobitnej povahy,

1 — Jazyk prednesu: taliančina.

2 — Ú. v. ES L 373, s. 1; Mim. vyd. 07/001 s. 345.

3 — Ú. v. ES L 175, s. 7; Mim. vyd. 06/002 s. 295.

aby zabezpečili plnenie záväzkov vyplývajúcich z tejto zmluvy alebo z opatrení prijatých orgánmi Spoločenstva. Členské štáty uľahčia dosiahnutie úloh Spoločenstva.

Členské štáty neprijmú žiadne opatrenia, ktoré by mohli ohroziť dosiahnutie cieľov tejto zmluvy."

3. Je potom vhodné pripomenúť niektoré ustanovenia hlavy V Zmluvy ES, venované doprave, ktorá je práve predmetom veci, ktorou sa dnes zaoberáme, pričom začnem najmä článkom 70 ES, ktorý ustanovuje, že „členské štáty sledujú ciele tejto zmluvy v rámci spoločnej dopravnej politiky".

4. Na účely vykonania tejto spoločnej politiky ustanovuje článok 71 ods. 1 ES, že „Rada v súlade s postupom uvedeným v článku 251 a po porade s Hospodárskym a sociálnym výborom a Výborom regiónov[4] stanovuje:

a) spoločné pravidlá platné pre medzinárodnú dopravu do členského štátu alebo z členského štátu, alebo pri prechode cez územie jedného alebo viacerých členských štátov,

b) podmienky, za ktorých môže prepravca, ktorý nemá sídlo na území členského štátu, v tomto členskom štáte uskutočňovať dopravu,

c) opatrenia na zlepšenie bezpečnosti dopravy,

d) ďalšie potrebné ustanovenia".

5. Článok 80 ods. 1 ES upresňuje okrem iného, že „ustanovenia tejto hlavy sa vzťahujú na železničnú dopravu, cestnú dopravu a vnútrozemskú vodnú dopravu".

2. Nariadenia č. 3921/91 a č. 1356/96

6. V rámci vykonania politiky Spoločenstva v oblasti vnútrozemskej vodnej dopravy prijala Rada nariadenia č. 3921/91 a č. 1356/96, ktoré sú predmetom tejto veci.

4 — Článok 75 Zmluvy EHS, ktorý je právnym základom nariadenia č. 3921/91, upravoval postup porád oproti postupu, ktorý bol zvolený v článku 75 Zmluvy ES a článku 71 ES.

7. Nariadenie č. 3921/91 má za cieľ odstránenie všetkých obmedzení voči osobám vykonávajúcim služby vnútrozemskej vodnej dopravy na základe štátnej príslušnosti alebo na základe skutočnosti, že dopravca je usadený v inom členskom štáte než v tom, kde služby vykonáva. V súlade so všeobecnou zásadou rovnakého zaobchádzania teda musia byť dopravcovia, ktorí nemajú v členskom štáte sídlo, oprávnení podľa uvedeného nariadenia vykonávať vnútroštátnu prepravu tovaru alebo osôb vnútrozemskou vodnou dopravou za rovnakých podmienok, aké dotknutý členský štát ukladá vlastným dopravcom.

8. Nariadenie najmä ustanovuje, že dopravcovia tovaru alebo osôb majú od 1. januára 1993 možnosť dočasne vykonávať vnútroštátnu prepravu vnútrozemskou vodnou dopravou v prenájme alebo za úhradu v členskom štáte, v ktorom nie sú usadení (prax nazývaná „kabotáž"), za predpokladu, že sú splnené podmienky, ktoré sa týkajú dopravcu a plavidiel, ktoré používa.

9. Pokiaľ ide o podmienky týkajúce sa dopravcu, z článku 1 nariadenia č. 3921/91 vyplýva, že kabotáž v niektorom členskom štáte môže vykonávať ktorýkoľvek dopravca, ktorý je usadený v členskom štáte v súlade s jeho vnútroštátnymi právnymi predpismi, a kde je to vhodné, je oprávnený vykonávať medzinárodnú prepravu tovaru alebo osôb vnútrozemskou vodnou dopravou.

10. Pokiaľ ide o podmienky týkajúce sa plavidiel, článok 2 ods. 1 upresňuje, že musí ísť o plavidlá, ktorých vlastník alebo vlastníci sú fyzické osoby, ktoré majú bydlisko v členskom štáte a ktoré sú štátnymi príslušníkmi členského štátu, alebo právnické osoby, ktoré majú sídlo v členskom štáte a v ktorých väčšinu vlastnia štátni príslušníci členského štátu.

11. Napokon článok 6 nariadenia č. 3921/91 upresňuje, že jeho ustanovenia „sa nedotýkajú práv existujúcich podľa Revidovaného dohovoru pre plavbu na Rýne (Mannheimský dohovor)" [5].

12. Pokiaľ ide o nariadenie č. 1356/96, jeho cieľom je slobodné poskytovanie služieb v oblasti dopravy tovaru alebo osôb vnútrozemskou vodnou dopravou medzi členskými štátmi. Na tento účel toto nariadenie, rovnako ako nariadenie č. 3921/91, smeruje k odstráneniu všetkých prekážok uložených poskytovateľovi služieb z hľadiska jeho štátnej príslušnosti alebo na základe skutočnosti, že má sídlo v inom členskom štáte než v tom, v ktorom poskytuje služby.

5 — Tento dohovor podpísaný práve v Mannheime 17. októbra 1868 ustanovuje zásady voľnej plavby na Rýne a rovnakého zaobchádzania s plavidlami a flotilami. Zaväzuje Belgické kráľovstvo, Spolkovú republiku Nemecko, Francúzsku republiku, Holandské kráľovstvo, Spojené kráľovstvo Veľkej Británie a Severného Írska a Švajčiarsku konfederáciu.

13. V prvom odôvodnení nariadenia č. 1356/96 sa uvádza, že „vytvorenie spoločnej dopravnej politiky zahŕňa medzi iným aj stanovenie spoločných pravidiel aplikovateľných na prístup na trh v medzinárodnej osobnej a nákladnej vnútrozemskej doprave na území spoločenstva;... tieto pravidlá musia byť stanovené tak, aby prispeli k dokončeniu vnútorného dopravného trhu".

14. Tretie odôvodnenie tohto nariadenia potom pripomína, že v dôsledku prístupu nových členských štátov existencia rôznych systémov vyplývajúcich z dvojstranných dohôd uzavretých medzi členskými štátmi a novými pristupujúcimi štátmi spôsobila nevyhnutnosť stanoviť „spoločné pravidlá na zabezpečenie správneho fungovania vnútorného dopravného trhu a najmä preto, aby sa zabránilo skresľovaniu súťaže a porušovaniu organizácie príslušného trhu".

15. V zmysle článku 1 a 2 nariadenia č. 1356/96 každý dopravca prepravujúci tovar alebo cestujúcich vnútrozemskou vodnou dopravou má povolené vykonávať dopravné činnosti medzi členskými štátmi a tranzit cez členské štáty bez diskriminácie z dôvodu jeho štátnej príslušnosti alebo miesta usadenia, pokiaľ dodržiava nasledujúce podmienky: je usadený v členskom štáte v súlade s právnymi predpismi tohto členského štátu, je oprávnený v tomto členskom štáte vykonávať medzinárodnú nákladnú alebo osobnú vnútrozemskú vodnú dopravu, používa na také dopravné činnosti plavidlá registrované v členskom štáte alebo vlastní osvedčenie o príslušnosti vo flotile členského štátu, spĺňa podmienky stanovené v článku 2 nariadenia č. 3921/91 (pozri bod 10 vyššie).

16. Napokon, článok 3 nariadenia č. 1356/96 upresňuje, že jeho ustanoveniami „nie sú dotknuté práva prevádzkovateľov [dopravcov — *neoficiálny preklad*] z tretích krajín vyplývajúce z revidovaného dohovoru o režime plavby na Rýne (Mannheimský dohovor), dohovoru o režime plavby na Dunaji (Belehradský dohovor)[6] alebo práva vyplývajúce z medzinárodných záväzkov Európskeho spoločenstva".

3. Návrh viacstrannej dohody medzi Spoločenstvom a rôznymi tretími štátmi

17. Rada prijala 7. decembra 1992 podľa článku 228 ods. 1 Zmluvy EHS (zmenený, neskôr článok 228 ods. 1 Zmluvy ES, teraz článok 300 ods. 1 ES) rozhodnutie, ktorým oprávnila Komisiu „na rokovanie o viacstrannej dohode týkajúcej sa pravidiel prepravy cestujúcich a tovaru riečnou dopravou medzi Európskym hospodárskym spoločenstvom na jednej strane a Poľskom

6 — Tento dohovor, ktorého cieľom je najmä zaručiť voľnú plavbu na Dunaji, bol podpísaný práve v Belehrade 18. augusta 1948 Bulharskom, Maďarskom, Rumunskom, Československom, Ukrajinou, Sovietskym zväzom a Juhosláviou.

a účastníkmi Dunajského dohovoru (Maďarsko, Československo, Rumunsko, Bulharsko, bývalý ZSSR, bývalá Juhoslávia a Rakúsko) na druhej strane"[7]. Všeobecným cieľom rokovaní bolo uzavrieť jedinú viacstrannú dohodu medzi Spoločenstvom a uvedenými štátmi, ktorá mala ustanoviť pravidlá prepravy cestujúcich a tovaru riečnou dopravou medzi dotknutými stranami. Osobitne mali za cieľ vytvoriť účinnú paneurópsku dopravnú sieť vnútrozemskou vodnou dopravou na účely zníženia prehustenia dopravných sietí východ — západ, najmä po otvorení kanálu Rýn — Mohan — Dunaj v roku 1992.

18. Po týchto rokovaniach predložila Komisia 13. decembra 1996 Rade návrh rozhodnutia o uzavretí dohody stanovujúcej podmienky prepravy tovaru a cestujúcich vnútrozemskou vodnou dopravou medzi Európskym spoločenstvom na jednej strane a Českou republikou, Poľskou republikou a Slovenskou republikou na strane druhej.[8]

19. Do dnešného dňa však Rada tento návrh rozhodnutia neprijala.

7 — Dok. 10828/92 Trans 178 Relex 72. Keďže obdobie, ktoré bolo potrebné vziať do úvahy pre hodnotenie tejto žaloby predchádza 1. máju 2004, dátumu pristúpenia niektorých z týchto krajín k Európskej únii, budú teda v ďalšom texte označované ako „tretie krajiny". Preklad francúzskeho znenia citovaného dokumentu nie je oficiálny.

8 — KOM(96) 634, konečné znenie.

B — *Predmetné dvojstranné dohody*

20. Pokiaľ ide o to, čo nás tu zaujíma, je okrem uvedenej iniciatívy Spoločenstva oblasť dopravy osôb a tovaru vnútrozemskou vodnou dopravou predmetom niekoľkých dvojstranných dohôd uzavretých medzi Nemeckom a týmito štátmi:

— Maďarskom (dohoda podpísaná 15. januára 1988, ratifikovaná zákonom zo 14. decembra 1989[9], ktorá nadobudla platnosť 2. februára 1990),

— Československom (dohoda podpísaná 26. januára 1988, ratifikovaná zákonom zo 14. decembra 1989[10], ktorá nadobudla platnosť 4. mája 1990),

— Rumunskom (dohoda podpísaná 22. októbra 1991, ratifikovaná zákonom z 19. apríla 1993[11], ktorá nadobudla platnosť 9. júla 1993),

9 — BGBl. 1989 II, s. 1026.

10 — BGBl. 1989 II, s. 1035.

11 — BGBl. 1993 II, s. 770.

— Poľskom (dohoda podpísaná 8. novembra 1991, ratifikovaná zákonom z 19. apríla 1993[12], ktorá nadobudla platnosť 1.°novembra 1993),

— Ukrajinou (dohoda podpísaná 14. júla 1992, ratifikovaná zákonom z 2. februára 1994[13], ktorá nadobudla platnosť 1.°júla 1994).

21. Tieto dohody stanovujú úpravu prístupu plavidiel jedného zmluvného štátu do vnútrozemských vodných ciest druhej zmluvnej strany na účel prepravy osôb a tovaru.

22. Ustanovujú najmä, že orgány jedného zmluvného štátu môžu povoliť plavidlám druhej zmluvnej strany vykonávanie prepravy osôb alebo tovaru na jednej strane medzi rôznymi prístavmi nachádzajúcimi sa v prvom štáte (tzv. kabotáž) a na druhej strane medzi týmito prístavmi a prístavmi tretích krajín.

III — Skutkový stav a konanie

23. Po citovanom rozhodnutí Rady zo 7. decembra 1992, ktorým oprávnila Komisiu na rokovanie o viacstrannej dohode týkajúcej sa pravidiel prepravy riečnou dopravou (pozri bod 17 vyššie), Komisia listom z 20. apríla 1993 vyzvala viaceré členské štáty, medzi nimi aj Nemecko, aby sa zdržali všetkých iniciatív, ktoré by mohli ohroziť riadny priebeh rokovaní začatých na úrovni Spoločenstva, a osobitne aby zastavili ratifikáciu už parafovaných alebo podpísaných dohôd a neotvárali nové rokovania so štátmi strednej a východnej Európy v oblasti vnútroštátnej vodnej dopravy.

24. Vzhľadom na to, že Nemecko uzavrelo dvojstranné dohody s Rumunskom, Poľskom a Ukrajinou po uvedenom liste, odoslala mu Komisia 10. apríla 1995 výzvu, ktorou ho žiadala, aby uvedené dohody vypovedalo.

25. Vo svojej odpovedi z 23. júna 1995 nemecká vláda uviedla, že dohody s Rumunskom, Poľskom a Ukrajinou boli podpísané pred rozhodnutím Rady, ktorým oprávnila Komisiu na rokovania, a že Komisia, ktorej boli návrhy dohôd oznámené, nevzniesla žiadne zásadné námietky. Okrem toho upozornila, že očakávaný neistý výsledok rokovaní začatých na úrovni Spoločenstva a pokračovanie v zmysle, ktorý naznačila Komisia, by viedlo k neprijateľnej situácii, kde by vzťahy v oblasti vnútrozemskej vodnej dopravy s tretími štátmi dospeli do právneho vákua. Nemecká vláda však uviedla, že je

12 — BGBl. 1993 II, s. 779.
13 — BGBl. 1994 II, s. 258.

pripravená dotknuté dohody vypovedať, akonáhle bude na úrovni Spoločenstva uzavretá dohoda, a v tejto súvislosti uviedla, že v súlade s tým, čo žiadala Komisia v okamihu oznámenia návrhov, bola výpovedná doba skrátená na šesť mesiacov.

26. Dodatočnou výzvou z 24. novembra 1998 vytýkala Komisia nemeckej vláde, pokiaľ ide o to, čo nás teraz zaujíma najviac, že nesplnila povinnosti, ktoré jej vyplývajú z rozdelenia právomocí medzi Spoločenstvom a členskými štátmi v oblasti vonkajších vzťahov, pretože dvojstranné dohody s Rumunskom, Poľskom a Ukrajinou porušovali výlučnú vonkajšiu právomoc v oblasti prepravy vnútrozemskou vodnou dopravou, ktorú Spoločenstvo nadobudlo na základe judikatúry AETR [14], po prijatí nariadenia č. 3921/91. Komisia tiež uvádzala, že uvedené dohody, ako aj tie, ktoré boli uzavreté s Maďarskom a Československom, boli nezlučiteľné s nariadením č. 1356/96.

27. Keďže vo svojej odpovedi z 26. februára 1999 nemecká vláda poprela, že by svojím správaním porušila právo Spoločenstva, zaslala jej Komisia 28. februára 2000 odôvodnené stanovisko, v ktorom označila vytýkané nesplnenie povinnosti nasledujúcim spôsobom. Na jednej strane skutočnosť, že Nemecko samostatne rokovalo, uzavrelo, ratifikovalo, uplatňovalo a odmietlo vypovedať dvojstranné dohody s Rumunskom, Poľskom a Ukrajinou, predstavovalo porušenie povinností, ktoré mu vyplývali okrem iného z článku 10 ES a z nariadení č. 3921/91 a 1356/96. Na druhej strane odmietnutie vypovedať dvojstranné dohody s Maďarskom a Československom predstavovalo porušenie povinností vyplývajúcich z nariadenia č. 1356/96.

28. V odôvodnenom stanovisku Komisia vyzvala Spolkovú republiku na prijatie opatrení potrebných na dosiahnutie súladu s týmto stanoviskom v lehote dvoch mesiacov od jeho doručenia (ktorá teda uplynula 28. apríla 2000).

29. V odpovedi na toto stanovisko z 11. mája 2000 nemecká vláda uviedla, že podľa jej názoru neboli dvojstranné dohody v rozpore s právom Spoločenstva, a preto nemali byť vypovedané.

30. Vzhľadom na to podala Komisia 10. októbra 2003 žalobu, ktorou sa táto vec začala.

14 — Rozsudok z 31. marca 1971, Komisia/Rada, tzv. „AETR", 22/70, Zb. s. 263.

31. Po výmene písomných vyjadrení a vzhľadom na to, že žiadny z účastníkov konania nepodal žiadosť, že chce byť vypočutý na pojednávaní, rozhodol Súdny dvor podľa článku 44a rokovacieho poriadku, že bude konať bez toho, aby sa pristúpilo k ústnej časti konania.

IV — Právny rozbor

A — *O prípustnosti*

32. Skôr ako sa začnem venovať preskúmaniu výhrad, ktoré uviedla Komisia, mám v úmysle vyvrátiť námietky neprípustnosti, ktoré vzniesla nemecká vláda, a ktoré sa mi zdajú byť zjavne nedôvodné.

33. Neprípustnosť sa má podľa tejto vlády v prvom rade vzťahovať na časť žaloby týkajúcu sa dvojstranných dohôd uzavretých s Maďarskom a Československom, ktoré neboli preskúmané v odôvodnenom stanovisku, ktoré sa sústredilo iba na dohody s Rumunskom, Poľskom a Ukrajinou.

34. Na zamietnutie týchto námietok postačí povedať, že znenie stanoviska bezpochyby preukazuje, že pokiaľ ide o porušenie nariadenia č. 1356/96 (a teda o jedinú výhradu, ktorá bola v žalobe uvedená v prípade dvojstranných dohôd s Maďarskom a Československom), Komisia rozobrala všetkých päť dohôd.

35. Nemecká vláda v druhom rade tvrdí, že žaloba je neprípustná z dôvodu, že obsahuje mnohé odkazy na judikatúru „Otvorené nebo“ [15]. Keďže táto judikatúra nasledovala po ukončení časti konania pred podaním žaloby v tejto veci, Komisia mala zaslať nové odôvodnené stanovisko, ktoré malo odrážať nový právny rámec, do ktorého namietané porušenia patrili.

36. Je však potrebné prihliadnuť na to, že judikatúra „Otvorené nebo“ sa obmedzuje na vypracovanie zásad v oblasti výlučnej vonkajšej právomoci Spoločenstva, ktoré boli uznané od citovaného rozsudku AETR. Nie je teda možné povedať, že tvrdenia, ktoré z nich Komisia vyvodzuje, predstavujú nový dôvod výhrad oproti tým, ktoré boli uvedené v konaní pred podaním žaloby.

15 — Rozsudky z 5. novembra 2002, Komisia/Spojené kráľovstvo, C-466/98, Zb. s. I-9427; Komisia/Dánsko, C-467/98, Zb. s. I-9519; Komisia/Švédsko, C-468/98, Zb. s. I-9575; Komisia/Fínsko, C-469/98, Zb. s. I-9627; Komisia/Belgicko, C-471/98, Zb. s. I-9681; Komisia/Luxembursko, C-472/98, Zb. s. I-9741; Komisia/Rakúsko, C-475/98, Zb. s. I-9797, a Komisia/Nemecko, C-476/98, Zb. s. I-9855.

37. Nemecká vláda napokon navrhuje, aby Súdny dvor rozhodol, že žaloba sa stala bezpredmetnou, pokiaľ ide o dohody uzavreté medzi Nemeckom a štátmi, ktoré sa od 1. mája 2004 stali členmi Únie.

38. V tejto súvislosti je potrebné pripomenúť, že vzhľadom na ustálenú judikatúru „sa má existencia nesplnenia povinnosti hodnotiť vo vzťahu ku konkrétnemu členskému štátu ku dňu uplynutia lehoty stanovenej v odôvodnenom stanovisku a že Súdny dvor nemôže brať do úvahy neskoršie zmeny“ [16].

39. V predmetnej veci však táto lehota, ako sme videli, uplynula 28. apríla 2000, a teda štyri roky pred rozšírením Únie.

40. S výhradou, o ktorej sa bližšie vyjadrím v bode 63, sa teda domnievam, že žaloba je prípustná.

B — *O výhradách vo veci samej*

1. Úvod

41. Vo svojej žalobe rozvíja Komisia tri výhrady, ktorými namieta, že Nemecko porušilo: výlučnú právomoc Spoločenstva uzatvárať medzinárodné dohody v oblasti riečnej dopravy, článok 10 ES a nariadenie č. 1356/96.

42. Na úvod musím uviesť, že výhrady podobnej povahy boli predtým vznesené proti Luxemburskému veľkovojvodstvu, ktoré tiež uzavrelo dohody s tretími štátmi v danej oblasti. V rámci príslušnej veci [17], v ktorej v súčasnosti prebieha konanie pred Súdnym dvorom, predniesol generálny advokát Léger svoje návrhy 25. novembra 2004. Keďže sa domnievam, že je možné pripojiť sa k týmto návrhom, budem sa vo veľkej miere odvolávať na tvrdenia, ktoré sú tam rozvinuté.

2. O prvej výhrade

43. Touto výhradou Komisia tvrdí, že Spolková republika porušila výlučnú vonkajšiu právomoc uzatvárať medzinárodné zmluvy v oblasti riečnej dopravy, ktorú má Spoločenstvo pri uplatnení zásad, ktoré vyhlásil Súdny dvor v už citovanom rozsudku AETR.

16 — Pozri okrem iného rozsudok z 12. septembra 2002, Komisia/Francúzsko, C-152/00, Zb. s. I-6973, bod 15.

17 — C-266/03, Komisia/Luxembursko.

44. Komisia sa najmä domnieva, že dvojstranné dohody s Rumunskom, Poľskom a Ukrajinou a najmä ustanovenie (článok 6), ktoré umožňuje vnútroštátnym orgánom povoliť dopravcom z dotknutých tretích krajín vykonávať v Nemecku kabotáž, zasahujú do spoločných pravidiel obsiahnutých v nariadení č. 3921/91 v tom zmysle, že tieto pravidlá s účinnosťou od 1. januára 1993 úplne harmonizujú podmienky vykonávania kabotáže v členských štátoch Spoločenstva. Preto s výhradou možnosti jednostranne priznať práva prístupu dopravcom z tretích krajín, ktorí nepatria do Spoločenstva, porušila nemecká vláda výlučnú vonkajšiu právomoc Spoločenstva.

45. S odkazom na rozsudky „Otvorené nebo" sa Komisia domnieva, že nariadenie č. 3921/91 sa netýka len dopravcov Spoločenstva, ale tiež dopravcov z tretích krajín. To potvrdzuje článok 6 tohto nariadenia, ktorý priznáva právo prístupu ku kabotáži švajčiarskym dopravcom v zmysle Mannheimského dohovoru.

46. Na začiatok by som chcel uviesť, že skúmaná výhrada sa mi nezdá byť podložená, a to z dôvodov, ktoré už podrobne uviedol generálny advokát Léger v bodoch 46 až 63 svojich vyššie uvedených návrhov, z ktorých sa tu obmedzím na prevzatie podstatných pasáží.

47. Začnem pripomenutím, že podľa dobre známej judikatúry Súdneho dvora a najmä podľa rozsudku AETR, na ktorý sa viackrát odkazovalo, keď nie je výlučná vonkajšia právomoc Spoločenstva ustanovená priamo v znení právnych predpisov, môže vzniknúť implicitne „vo všetkých prípadoch, v ktorých už bola vlastná vnútorná právomoc vykonaná na účely prijatia opatrení určených na vykonanie spoločných politík" [18].

48. Podľa Súdneho dvora totiž „vždy, keď Spoločenstvo (na vykonanie niektorej spoločnej politiky uvedenej v Zmluve) prijme ustanovenia, ktoré v akejkoľvek forme zakladajú spoločné pravidlá, členské štáty už nemajú právo jednotlivo a ani spoločne vstupovať do takých zmluvných záväzkov s tretími štátmi, ktoré *by mohli mať vplyv* na tieto pravidlá". A to preto, že „podľa toho, ako dochádza k prijímaniu spoločných pravidiel, môže iba Spoločenstvo vstupovať do zmluvných záväzkov s tretími štátmi, a to v celom rozsahu pôsobnosti právneho poriadku Spoločenstva" [19].

49. Zmysel takéhoto *vplyvu* Súdny dvor objasnil pri rôznych príležitostiach a neskôr v rozsudkoch „Otvorené nebo", kde sa upresnilo, že sa nevyžaduje rozpor medzi

18 — Pozri stanovisko 1/76 z 26. apríla 1977, Zb. s. 741, bod 4, a rozsudok Komisia/Nemecko, už citovaný, bod 82.

19 — Rozsudok AETR, už citovaný, body 16/19. Kurzívou zvýraznil generálny advokát.

medzinárodnými záväzkami prijatými jednostranne členskými štátmi a spoločnými právnymi predpismi; naopak, „to je prípad, keď medzinárodné dohody [členských štátov] spadajú do oblasti uplatňovania spoločných pravidiel... alebo v každom prípade do oblasti už z väčšej časti pokrytej takými pravidlami“ [20].

50. Z toho podľa Súdneho dvora vyplýva, že „pokiaľ Spoločenstvo zahrnulo do svojich interných legislatívnych aktov ustanovenia týkajúce sa zaobchádzania so štátnymi príslušníkmi tretích krajín alebo výslovne udelilo svojim inštitúciám právomoc rokovať s tretími štátmi, získalo výlučnú vonkajšiu právomoc v rozsahu pokrytom týmito aktmi...“ [21].

51. Ale „to isté platí, a to aj pri neexistencii výslovných ustanovení oprávňujúcich jeho inštitúcie na rokovanie s tretími štátmi, ak Spoločenstvo vykonalo v určenej oblasti kompletné zosúladenie, pretože takto prijaté spoločné pravidlá by mohli byť dotknuté v zmysle už citovaného rozsudku AETR, ak by si členské štáty ponechali právomoc rokovať s tretími štátmi“ [22].

52. V tomto prípade však, ako už poznamenal generálny advokát Léger v citovaných návrhoch, ako aj nemecká vláda v tejto veci, nezdá sa mi, že nariadenie č. 3921/91 obsahuje nejaké ustanovenie, ktoré definuje zaobchádzanie s dopravcami z tretích krajín.

53. Ako sme totiž videli, obmedzuje sa na stanovenie podmienok, za ktorých môžu dopravcovia (Spoločenstva) z iných štátov vykonávať prepravu tovaru alebo osôb vnútrozemskou vodnou dopravou v rámci členského štátu. Ide teda o ustanovenia, ktoré sa týkajú len dopravcov tovaru alebo osôb vnútrozemskou vodnou dopravou, ktorí sú usadení v členskom štáte a ktorí používajú plavidlá, ktorých vlastník alebo vlastníci sú fyzické osoby s bydliskom v členskom štáte a ktoré sú štátnymi príslušníkmi členského štátu, alebo právnické osoby, ktoré majú sídlo v členskom štáte a v ktorých väčšinu vlastnia štátni príslušníci členského štátu.

54. Z toho vyplýva, že dvojstranné dohody, akými sú dohody v tejto veci, ktoré sa týkajú zaobchádzania s dopravcami z dotknutých tretích krajín, nemôžu mať v zmysle spomenutej judikatúry Súdneho dvora vplyv na ustanovenia nariadenia č. 3921/91, ktoré sa vzťahujú iba na dopravcov Spoločenstva.

20 — Pozri najmä rozsudok Komisia/Nemecko, už citovaný, bod 108. Pokiaľ ide o rozbor pojmu vplyv, dovolil som si odkázať na moje návrhy v citovaných veciach „Otvorené nebo“ (spojené návrhy z 31. januára 2002, body 63 a nasl.).

21 — Rozsudok Komisia/Nemecko, už citovaný, bod 109.

22 — Tamže, bod 110.

55. Okrem toho v súlade s tým, čo Súdny dvor upresnil v rozsudkoch „Otvorené nebo", sama skutočnosť, že nariadenie v danej oblasti neupravuje postavenie dopravcov z tretích krajín, ktorí vykonávajú činnosť v rámci Spoločenstva, preukazuje, že harmonizácia právnych úprav uskutočnená týmto nariadením nie je úplná" [23].

56. Keďže v danej oblasti nie sú spoločné pravidlá, ktoré by ju upravovali, a uplatňovanie prípadných dohôd uzavretých samostatne členskými štátmi ich nemôže ohroziť, Spoločenstvo nemôže tvrdiť, že nadobudlo výlučnú vonkajšiu právomoc v zmysle judikatúry AETR.

57. Z toho vyplýva, že rokovanie, uzavretie, ratifikácia a nadobudnutie platnosti dvojstranných dohôd medzi Nemeckom na jednej strane a Rumunskom, Poľskom a Ukrajinou na druhej strane nemôže predstavovať porušenie výlučnej vonkajšej právomoci Spoločenstva.

58. Domnievam sa teda, že Súdny dvor by mal prvú výhradu považovať za nedôvodnú.

23 — Pozri najmä rozsudok Komisia/Nemecko, už citovaný, bod 119.

3. O druhej výhrade

59. Preskúmavanou výhradou Komisia tvrdí, že Spolková republika si tým, že ratifikovala a uplatnila dvojstranné dohody uzavreté s Rumunskom, Poľskom a Ukrajinou po tom, čo Rada 7. decembra 1992 rozhodla o oprávnení Komisie na rokovanie o dohode v mene Spoločenstva, čím ohrozila uskutočnenie tohto rozhodnutia, nesplnila povinnosti, ktoré jej vyplývajú z článku 10 ES.

60. Podľa Komisie by totiž tak rokovanie, ako aj uzavretie dohody zo strany Spoločenstva mohlo byť ohrozené zásahom jednostranných iniciatív členského štátu. Najmä by bolo oslabené postavenie Spoločenstva pri rokovaniach voči tretím štátom, keby sa Spoločenstvo a jeho členské štáty predstavili ako nejednotné.

61. Práve preto, aby sa zabránilo takým dôsledkom, odoslala Komisia rôznym členským štátom, medzi nimi aj Nemecku, list z 20. apríla 1993, ktorým ich žiadala, aby sa zdržali všetkých iniciatív, ktoré by mohli ohroziť priebeh rokovaní začatých na úrovni Spoločenstva, a osobitne aby zastavili ratifi-

káciu už parafovaných alebo podpísaných dohôd a neotvárali nové rokovania so štátmi strednej a východnej Európy v oblasti vnútroštátnej vodnej dopravy.

62. V replike Komisia dodala, že Spolková republika Nemecko porušila článok 10 ES, aj pokiaľ ide o dohodu s Československom, keďže v roku 1993, a teda po rozhodnutí Rady, „previedla" [24] túto dohodu na Českú republiku a Slovensko.

63. Na úvod by som chcel uviesť, že táto námietka predstavuje novú a odlišnú výhradu oproti výhradám, ktoré boli vznesené v časti konania pred podaním žaloby a v konaní o žalobe. Domnievam sa teda, že je neprípustná.

64. Pokiaľ ide o nemeckú vládu, tá predovšetkým tvrdí, že rozhodnutie Rady, ktorým oprávňuje na začatie rokovaní, nemôže samo osebe ukladať členským štátom povinnosť *stand-still*, pretože by sa to rovnalo priznaniu výlučnej vonkajšej právomoci Spoločenstva bez toho, aby boli splnené podmienky, ktoré na tento účel vyžaduje judikatúra „Otvorené nebo".

65. Podľa tejto vlády by bola okrem iného porušená zásada proporcionality, keby bolo účinkom rozhodnutia Rady, ktoré oprávňuje na rokovania, zabránenie členským štátom uzatvárať dvojstranné dohody počas doby čakania na prípadnú dohodu na úrovni Spoločenstva. Namiesto zabránenia konaniu členských štátov mali inštitúcie Spoločenstva „prostredníctvom spoločných predpisov, ktoré prijali, organizovať spoločné opatrenia voči tretím štátom alebo... predpísať, aké správanie majú členské štáty zaujať voči vonkajšiemu prostrediu", ako to potvrdil Súdny dvor v rozsudkoch „Otvorené nebo" [25].

66. Ako pokračuje žalovaná vláda, v každom prípade nemohla postupovať inak, pretože keby sa neuplatňovali dvojstranné dohody, spôsob prístupu rumunských, poľských a ukrajinských dopravcov k nemeckým vnútrozemským vodným cestám (a naopak) by sa až do okamihu uzavretia dohody na úrovni Spoločenstva, ktoré bolo dosť neisté, nachádzalo v určitom právnom vákuu.

67. Nemecko pripomína, že práve preto, aby nedošlo k ohrozeniu iniciatívy Spoločenstva, ponúklo Komisii všemožnú spoluprácu. V skutočnosti: i) radilo sa s Komisiou počas rokovaní o dvojstranných dohodách, ii) zaviazalo sa ich vypovedať hneď, ako budú

24 — V pôvodnom znení repliky v nemčine sa uvádza „umgeschrieben".

25 — Pozri najmä rozsudok Komisia/Nemecko, už citovaný, bod 112.

uzavreté dohody Spoločenstva, čo oznámilo zmluvným stranám, a iii) skrátilo výpovedné lehoty na šesť mesiacov tak, ako to žiadala Komisia.

68. Keď pristúpim k posúdeniu preskúmavanej výhrady, na úvod zdôrazňujem, že ňou Komisia zmenila smer výhrad voči správaniu Spolkovej republiky Nemecko.

69. Teraz sa už nenamieta porušenie výlučnej vonkajšej právomoci Spoločenstva, ale porušenie článku 10 ES z hľadiska možného ohrozenia výkonu činnosti Spoločenstva v dôsledku správania Nemecka po poverení na rokovanie udelenom Komisii Radou.

70. Z toho vyplýva, že na rozdiel od toho, čoho sa obávala (a namietala) nemecká vláda, Komisia sa nedomnievala, že po takom poverení nadobudla výlučnú právomoc Spoločenstva.

71. Je pravdou ako uvidíme nižšie, že povinnosť lojálnej spolupráce upravená týmto ustanovením sa ukladá bez ohľadu na povahu právomoci Spoločenstva v určitej oblasti, a teda samozrejme aj v prípade, keď sa táto právomoc potvrdí ako výlučná. Takisto je pravdou, že keby sa tento posledný predpoklad považoval za preukázaný, Komisia by mohla ľahšie namietať protiprávnosť nemeckého správania. Mohla sa totiž domáhať uznania, ako to urobila pri výhrade, ktorá bola preskúmaná predtým, že táto protiprávnosť spočíva v jednoduchej skutočnosti, že Nemecko uzavrelo predmetné dohody pri porušení právomoci Spoločenstva, nezávisle na konkrétnom zistení ohrozenia jej výkonu.

72. Ako som pred chvíľou povedal, Komisia nepostupovala týmto spôsobom a domnievam sa, že správne. Zdá sa mi totiž, že výlučná vonkajšia právomoc Spoločenstva neprichádza v tomto prípade do úvahy.

73. Podľa judikatúry Súdneho dvora je pravda, že táto právomoc môže byť odvodená okrem vyššie spomenutých prípadov (pozri body 47 a nasl.), v ktorých už bola vlastná vnútorná právomoc vykonaná na účely prijatia opatrení určených na vykonanie spoločných politík aj implicitne, aj v prípadoch, v ktorých je *„nevyhnutné* uzavretie medzinárodnej dohody [zo strany Spoločenstva] na uskutočnenie určitých cieľov Zmluvy, ktoré nemožno dosiahnuť pro-

stredníctvom prijatia samostatných právnych predpisov. [26]

takéto rozhodnutie možno ako také považovať za konkrétny výkon právomoci Spoločenstva, ktoré teda *už samo osebe* môže spôsobiť výlučnosť tejto právomoci, alebo či je naopak na tento účel nevyhnutné skutočné uzavretie dohody, ktorá je ustanovená v článku 300 ods. 2 ES.

74. V týchto prípadoch však z dôvodov, ktoré som sa snažil zobraziť v návrhoch prednesených vo veciach „Otvorené nebo", sa vonkajšia právomoc Spoločenstva, hoci sa aj považuje za „nevyhnutnú", nemôže stať výlučnou inak, ako jej skutočným vykonávaním, pretože iba v takom prípade by mohlo prevzatie medzinárodných záväzkov v tej istej oblasti členskými štátmi ohroziť uskutočňovanie cieľa Spoločenstva, pre ktorý sa dohoda považovala za nevyhnutnú. [27] V opačnom prípade bude právomoc Spoločenstva iba potenciálna a členským štátom ostane sloboda preberať medzinárodné záväzky v príslušnej oblasti, aj keď pri dodržaní povinnosti lojálnej spolupráce s inštitúciami Spoločenstva. [28]

76. Už som však v tejto súvislosti pripomenul, že pokiaľ v stanovisku 1/76 Súdny dvor po prvýkrát vyslovil predpoklad, ktorý je predmetom preskúmania, neodkázal na jednoduché rokovanie, ale na *„uzavretie a nadobudnutie platnosti* medzinárodnej dohody" [29] a tento odkaz potvrdil v nasledujúcich stanoviskách [30].

75. Isteže, v tomto prípade sa táto alternatíva javí v menej jasných obrysoch. Ak je totiž pravda, že ešte nebola uzavretá žiadna dohoda Spoločenstva, ktorá môže automaticky spôsobiť výlučnosť právomoci Spoločenstva, je tiež pravda, že Rada prijala rozhodnutie, ktoré oprávňuje Komisiu na rokovania. Mohli by sme sa teda opýtať, či

77. Na druhej strane podotýkam, že rokovanie o dohode na úrovni Spoločenstva môže vyžadovať dlhší čas a môže mať tiež negatívny výsledok. Bolo by teda prehnané (alebo aby som použil tvrdenie nemeckej vlády, v rozpore so zásadou proporcionality) vylúčiť v dobe prebiehajúcich rokovaní akékoľvek konanie členských štátov, najmä pokiaľ je nevyhnutné na to, aby sa zabránilo právnemu vákuu.

26 — Pozri napokon najmä rozsudok Komisia/Nemecko, už citovaný, bod 83 (kurzívou zvýraznil generálny advokát). Ako je známe, prvé uznanie vonkajšej právomoci naznačeného druhu je uvedené v už citovanom stanovisku 1/76, (body 3 a 4).

27 — Návrhy, už citované, bod 49.

28 — Tamže, bod 54 a poznámka pod čiarou 26.

29 — Stanovisko 1/76, už citované, bod 4. Kurzívou zvýraznil generálny advokát.

30 — V nich sa totiž pripomínalo, že pokiaľ „je uzavretie medzinárodnej dohody nevyhnutné na sledovanie cieľov Zmluvy, ktoré nemôžu byť dosiahnuté prijatím samostatných právnych predpisov", „vonkajšia právomoc založená na vnútornej právomoci Spoločenstva môže byť *vykonávaná* bez predchádzajúceho prijatia vnútorného právneho aktu a môže *sa tak stať výlučnou*" (stanovisko 2/92 z 24. marca 1995, Zb. s. I-521, bod 32; kurzívou zvýraznil generálny advokát). Obdobne pozri stanovisko 1/94 z 15. novembra 1994, Zb. s. I-5267, bod 85.

78. Zdá sa mi teda, že nemecká vláda má pravdu, keď popiera, že poverenie na rokovanie v tomto prípade stačí na to, aby založilo výlučnú vonkajšiu právomoc Spoločenstva, a vysvetľuje sa tým aj dôvod, prečo sa Komisia obmedzila na tvrdenie, že správanie tohto členského štátu po tomto poverení od Rady predstavuje porušenie článku 10 ES.

79. Chcem však upresniť, že to neznamená, že sa tohto ustanovenia nemožno dovolať aj v prípade porušenia výlučnej právomoci. Ako totiž vyplýva zo samého znenia tohto ustanovenia a ako to pripomenul generálny advokát Léger v už citovanej veci Komisia/Luxembursko [31], zásada lojálnej spolupráce je všeobecne platná, a možno teda na ňu odkázať bez ohľadu na povahu dotknutej právomoci Spoločenstva. [32] Je však jasné, že ak je táto právomoc výlučná, možno namietať predovšetkým a priamo jej porušenie (ako to práve urobila Komisia v prvej výhrade) s prípadným odkazom na článok 10 ES, ktorý by tak tvoril iba prídavok tejto námietky. Ako sme videli, v rámci skúmanej výhrady sa naopak Komisia odvolala iba a samostatne na nedodržanie tohto ustanovenia.

80. Po tejto úvahe teda ide výlučne o posúdenie z hľadiska článku 10 ES, či je napadnuté správanie Nemecka v tejto veci (a teda ratifikovanie dvojstranných dohôd podpísaných pred rozhodnutím Rady) skutočne spôsobilé ohroziť dosiahnutie cieľov sledovaných Spoločenstvom, ktoré sú definované v poverení na rokovanie.

81. Nie sú totiž pochybnosti, že toto poverenie predstavuje, aby som prevzal výraz Súdneho dvora, „východiskový bod pre zosúladený postup Spoločenstva“ [33] smerujúci k uskutočneniu cieľa Zmluvy a v tomto prípade, pravdu povediac, o to viac, že nejde o jednoduchý návrh Komisie, ale o rozhodnutie Rady. Z tohto „zosúladeného

31 — Rozdielne je, že dvojstranné dohody Luxemburského veľkovojvodstva boli nielen ratifikované (ako dohody Spolkovej republiky Nemecko), ale aj podpísané po rozhodnutí Rady. Okrem toho na rozdiel od Spolkovej republiky Nemecko Luxemburské veľkovojvodstvo neuskutočnilo vo fáze predchádzajúcej podpisu dvojstranných dohôd porady s Komisiou.

32 — V bodoch 71 a 72 citovaných návrhov sa generálny advokát Léger odvoláva na rozsudok z 5. mája 1981, Komisia/Spojené kráľovstvo (804/79, Zb. s. I-1045, bod 28), v ktorom sa Súdny dvor vyjadril o vzťahu výlučnej právomoci Spoločenstva v určitej oblasti (rybolov), ale spôsobom, ktorý podľa môjho názoru odôvodňuje záver uvedený v texte. V rozsudku sa totiž uvádza, že „podľa článku [10 ES] majú členské štáty povinnosť uľahčiť dosiahnutie úloh Spoločenstva a neprijať žiadne opatrenia, ktoré by mohli ohroziť dosiahnutie cieľov Zmluvy. Toto ustanovenie ukladá členským štátom osobitnú povinnosť konať a zdržať sa konania v situácii, keď Komisia na to, aby mohla čeliť naliehavým požiadavkám zachovania, predložila Rade návrhy, ktoré ňou síce neboli prijaté, ale predstavujú *východiskový bod pre zosúladený postup Spoločenstva*“ (kurzívou zvýraznil generálny advokát).

33 — Rozsudok z 5. mája 1981, Komisia/Spojené kráľovstvo, už citovaný, bod 28.

postupu" teda vyplýva povinnosť členských štátov zdržať sa, ako hovorí práve článok 10 ES, „opatren[í], ktoré by mohli ohroziť dosiahnutie cieľov... zmluvy".

82. Teraz sa mi zdá ťažké popierať, že medzi opatrenia tohto druhu patrí aj ratifikovanie dvojstranných dohôd jedným z členských štátov práve v čase, keď sa v tej istej oblasti Spoločenstvo chystá rokovať o uzavretí vlastných dohôd.

83. Je totiž jasné, že takáto iniciatíva slúži na obmedzenie, ak nie na oslabenie spoločného postupu, ktorý sa inštitúcie chystajú podniknúť, a v každom prípade im bráni predstaviť sa ako nositeľ spoločného stanoviska všetkých členských štátov bez toho, aby bolo zároveň zaručené, že dohoda uzavretá dotknutým členským štátom je v súlade so spoločným záujmom a ide smerom, ktorý chceli a o ktorom rozhodli orgány Spoločenstva. Ešte menej potom môže byť zabezpečené, že sa úprava ustanovená dohodou členského štátu zhoduje s úpravou, ktorú má Spoločenstvo v úmysle ustanoviť v spoločnej dohode.

84. Myslím teda, že ratifikovanie už podpísaných dvojstranných dohôd Nemeckom v rovnakej oblasti pokrytej poverením na rokovanie od Rady predstavuje práve *samo osebe* jedno z tých opatrení, „ktoré by mohli ohroziť dosiahnutie cieľov... zmluvy".

85. Ako sme už však videli, nemecká vláda namieta, že keďže ešte nebola uzavretá dohoda na úrovni Spoločenstva, nemohlo neratifikovať dotknuté dvojstranné dohody, pretože sa museli bezodkladne vytvoriť predpisy, ktoré sa mali vzťahovať na dopravcov z tretích krajín.

86. V tejto súvislosti však musím podotknúť, že aj za predpokladu, že veci sa majú takto, z článku 10 ES tiež vyplýva, že v takom prípade musia členské štáty stále konať v súlade s povinnosťou lojálnej spolupráce upravenej v tomto ustanovení, čo znamená, že musia urobiť všetko, čo je možné, aby sa zabránilo tomu, že ich postup môže ohroziť výkon právomocí Spoločenstva.

87. Ako totiž, aj keď v inej súvislosti, objasnil Súdny dvor, aj v prípadoch právomoci rozdelenej medzi Spoločenstvo a členské štáty „požiadavka jednoty pri zastúpení" Spoločenstva „na medzinárodnej úrovni" ukladá členským štátom povinnosť „úzkej súčinnosti... tak v procese rokovaní a uzavretia, ako aj plnenia prevzatých záväzkov" [34]. A ako som už zdôraznil v návrhoch vo veciach „Otvorené nebo" [35], táto povinnosť sa ukladá aj vtedy, ak z vnútorných alebo vonkajších dôvodov Spoločenstvo nie je schopné priamo

34 — Stanovisko 2/91 z 19. marca 1993, Zb. s. I-1061, bod 36.
35 — Bod 74.

uzavrieť dohody potrebné na sledovanie cieľov, ktoré si stanovilo a ktoré teda musí vykonať „prostredníctvom členských štátov konajúcich spoločne v záujme Spoločenstva“ [36]. To platí samozrejme ešte viac, keď sa dokonca Spoločenstvo rozhodlo konať priamo v určitej oblasti.

88. Z toho teda vyplýva, že aj za okolností, akých sa dovoláva nemecká vláda, a teda pri existencii prípadnej potreby členských štátov zabrániť ťažkostiam alebo omeškaniam, s ktorými sa musí Spoločenstvo stretnúť pri výkone svojej právomoci, musia tieto štáty stále postupovať tak, aby dodržali povinnosť lojálnej spolupráce, a teda tak, aby neohrozili uskutočňovanie spoločných cieľov.

89. To najmä znamená, že musia konať v úzkej súčinnosti so spoločnými inštitúciami a zosúladiť s nimi potrebné iniciatívy. Ako znova objasnil Súdny dvor, členský štát, ktorý chce prijať opatrenia týkajúce sa oblasti, v ktorej má v úmysle konať Spoločenstvo, ale to zatiaľ v plnom rozsahu nevykonalo svoju právomoc, „má povinnosť vyžiadať si súhlas Komisie [, s ktorou] má uskutočniť porady vo všetkých fázach konania“ [37].

90. Nezdá sa mi, že sa to stalo. Podľa toho, čo vyplýva zo spisu, po rozhodnutí Rady, ktorým poverila Komisiu na rokovanie, nepristúpilo Nemecko k žiadnej porade s Komisiou.

91. Celá spolupráca, ktorú údajne nemecká vláda poskytla v tejto súvislosti (pozri bod 67 vyššie), bola v skutočnosti časovo sústredená vo fáze rokovania a podpisu dohôd, a teda vo fáze, ktorá *predchádzala* rozhodnutiu Rady.

92. Ako sme však videli, prijatie tohto rozhodnutia viedlo k podstatnej zmene právneho rámca, do ktorého dotknuté dohody patrili, a spôsobil teda nevyhnutnosť novej a užšej fázy spolupráce s Komisiou pred pristúpením k ratifikácii.

93. Nemožno ani namietať, ako to robí Nemecko, že Komisia nevzniesla námietky v okamihu podpisu dvojstranných dohôd. Už pokiaľ ide o dohody s Rumunskom a Poľskom totiž nebolo vôbec možné považovať za isté, že po rozhodnutí Rady bude Komisia tieto dohody posudzovať rovnako. *A fortiori* to potom platí pre dohodu s Ukrajinou vzhľadom na to, že pred jej

36 — Stanovisko 2/91, už citované, body 5 a 37.

37 — Rozsudok zo 4. októbra 1979, Francúzsko/Spojené kráľovstvo, 141/78, Zb. s. 2923, bod 9.

ratifikáciou bol doručený list, v ktorom Komisia výslovne žiadala neratifikovať žiadne dohody v oblasti pokrytej poverením na rokovanie.

94. Keby Nemecko po rozhodnutí Rady dodržalo povinnosť konať „v úzkej súčinnosti" s Komisiou, tá by bola mohla vhodne a včas formulovať dôvody Spoločenstva a ponúknuť potrebné pokyny na zabezpečenie, aby sa pri dodržaní medzitým prijatých medzinárodných záväzkov uskutočnila jednostranná iniciatíva členského štátu v súlade so spoločnými požiadavkami alebo v každom prípade bez ich ohrozenia.

95. Mohla napríklad žiadať zmeny smerujúce k zabezpečeniu toho, aby úprava obsiahnutá v dvojstranných dohodách bola v podstate v súlade s úpravou, ktorú mala pri uplatnení usmernení od Rady v úmysle zaviesť v rámci dohody na úrovni Spoločenstva. Okrem toho, aj keby považovala za potrebné ponechať tieto dohody v platnosti až do uzavretia dohody zo strany Spoločenstva, aby sa zabránilo právnemu vákuu, ktorého sa obáva Nemecko (pozri bod 66 vyššie), Komisia mohla tiež žiadať ich zmeny s cieľom napríklad upresniť, že majú čisto dočasnú povahu, a automaticky by zanikli okamihom uzavretia dohody na úrovni Spoločenstva.

96. Nič z toho Nemecko neurobilo. Naopak, namiesto toho, aby odložilo ratifikáciu, aby sa mohlo zosúladiť s Komisiou a počkať na prípadné pokyny, jednostranne pristúpilo k tejto ratifikácii a umožnilo tak nadobudnutie platnosti dohôd.

97. Z toho teda vyvodzujem, že tým, že Nemecko pristúpilo k ratifikácii dotknutých dohôd, pričom opomenulo akúkoľvek formu spolupráce s Komisiou, nekonalo v súlade s tým, čo vyžaduje článok 10 ES, a so zásadami, ktoré Súdny dvor v tejto súvislosti upresnil.

98. Navrhujem preto, aby Súdny dvor vyhlásil, že Spolková republika Nemecko si nesplnila povinnosti, ktoré jej vyplývajú z článku 10 ES, a teda aby vyhovel výhrade, ktorá je predmetom preskúmania.

4. O tretej výhrade

99. Komisia napokon tvrdí, že dvojstranné dohody s Maďarskom, Československom, Rumunskom, Poľskom a Ukrajinou sú nezlučiteľné s nariadením č. 1356/96.

100. Najmä sa domáha uznania, že s týmto nariadením by bola nezlučiteľná skutočnosť, že aj po jeho prijatí ostali v týchto dohodách zachované ustanovenia, ktoré pre plavidlá registrované v tretích štátoch upravujú možnosť vykonávať služby medzi Nemeckom a inými členskými štátmi Spoločenstva na základe povolenia udeleného nemeckými orgánmi (článok 5 dohôd).

101. Týmto spôsobom by si totiž Spolková republika Nemecko vyhradila možnosť jednostranne udeliť práva prístupu k dopravným cestám vo vnútri Spoločenstva iným dopravcom ako tým, ktorí spĺňajú podmienky stanovené nariadením č. 1356/96 (pozri bod 15 vyššie a bod 104 nižšie). Podľa Komisie to predstavuje porušenie systému, ktorý zaviedlo nariadenie, keďže maďarskí, českí, slovenskí, poľskí, rumunskí a ukrajinskí dopravcovia, ktorým možno na základe uplatnenia dvojstranných dohôd povoliť uskutočňovanie prepravných služieb medzi Spolkovou republikou Nemecko a ostatnými členskými štátmi Spoločenstva, nespĺňajú podmienky, ktoré boli vtedy uložené nariadením.

102. Pokiaľ ide o mňa, musím priznať, že ani táto výhrada sa mi nezdá byť dôvodná, a to z dôvodov, ktoré zdôraznila nemecká vláda a generálny advokát Léger v spomínaných návrhoch [38].

103. V prvom rade musím pripomenúť, že hlavným cieľom nariadenia č. 1356/96 je uplatňovanie slobodného poskytovania služieb v oblasti prepravy tovaru alebo cestujúcich vnútrozemskou vodnou dopravou medzi členskými štátmi tým, že sa odstránia všetky obmedzenia alebo diskriminácia voči poskytovateľovi služieb z dôvodu jeho štátnej príslušnosti alebo miesta usadenia.

104. Najmä články 1 a 2 uvedeného nariadenia zabezpečujú slobodné poskytovanie služieb v oblasti prepravy vnútrozemskou vodnou dopravou medzi členskými štátmi každému subjektu, ktorý: i) je usadený v členskom štáte v súlade s právnymi predpismi tohto členského štátu a je oprávnený v tomto členskom štáte vykonávať medzinárodnú nákladnú alebo osobnú vnútrozemskú vodnú dopravu; ii) používa na také dopravné činnosti plavidlá registrované v členskom štáte alebo pri absencii takej registrácie vlastní osvedčenie o príslušnosti k flotile členského štátu; iii) spĺňa podmienky stanovené v článku 2 nariadenia č. 3921/91, t. j. používa plavidlá, ktorých vlastník alebo vlastníci sú fyzické osoby s bydliskom v členskom štáte a ktoré sú štátnymi príslušníkmi členského štátu, alebo právnické osoby, ktoré majú sídlo v členskom štáte a v ktorých väčšinu vlastnia štátni príslušníci členského štátu.

38 — Návrhy, už citované, body 82 až 91.

105. Zavedenie opísaného systému slobody poskytovania služieb v oblasti prepravy vnútrozemskou vodnou dopravou medzi členskými štátmi Spoločenstva v prospech dopravcov usadených v jednom z nich nemožno pokladať za absolútny zákaz vykonávania služieb medzi členskými štátmi Spoločenstva pre plavidlá registrované v tretích štátoch. Je totiž pravda, že ako navrhuje Komisia, nariadenie č. 1356/96 možno považovať za organizačný nástroj prednosti Spoločenstva v oblasti prepravy vnútrozemskou vodnou dopravou na území Spoločenstva. Zdá sa mi však, že táto prednosť spočíva výlučne v zavedení systému slobodného poskytovania služieb iba v prospech dopravcov úzko naviazaných na členský štát. Naopak, nič v tomto nariadení nenaznačuje, že by jeho predmetom mala byť aj všeobecná prekážka pre plavidlá registrované v tretích štátoch, ktoré nepatria do Európskeho spoločenstva, vykonávať služby medzi rôznymi členskými štátmi a Spoločenstvom.

106. Na druhej strane dotknuté dvojstranné dohody nezavádzajú systém slobodného poskytovania služieb v prospech plavidiel z tretích dotknutých krajín, ale sa obmedzujú na stanovenie možnosti prostredníctvom povolenia od príslušných nemeckých orgánov uskutočniť tieto služby prepravy medzi Nemeckom a ostatnými členskými štátmi Spoločenstva plavidlami registrovanými v dotknutých tretích štátoch. Podobný systém by teda nemohol byť považovaný za slobodné poskytovanie služieb v oblasti prepravy tovaru alebo cestujúcich vnútrozemskou vodnou dopravou medzi členskými štátmi Spoločenstva v prospech českých, maďarských, poľských, slovenských, rumunských a ukrajinských dopravcov.

107. So zreteľom na rozdielnu povahu systémov, ktoré vyplývajú z dvojstranných dohôd a z nariadenia č. 1356/96, sa domnievam, že môžem dospieť k záveru, že Komisia nesprávne vytýka nemeckej vláde, že zmenila povahu a význam pravidiel týkajúcich sa slobodného poskytovania služieb vnútrozemskej vodnej dopravy v rámci Spoločenstva, ktoré sú upravené v tomto nariadení.

108. Predchádzajúce úvahy ma teda vedú k záveru, že Komisia nepreukázala nezlučiteľnosť dvojstranných dohôd uzavretých Spolkovou republikou Nemecko s Maďarskom, Československom, Rumunskom, Poľskom a Ukrajinou s nariadením č. 1356/96.

109. Domnievam sa preto, že Súdny dvor by mal aj tretiu výhradu posúdiť ako nedôvodnú.

V — O trovách

110. Podľa článku 69 ods. 3 rokovacieho poriadku môže Súdny dvor rozdeliť náhradu

trov konania medzi účastníkov konania alebo rozhodnúť tak, že každý z účastníkov znáša svoje vlastné trovy konania, ak účastníci konania mali úspech len v časti predmetu konania. Keďže som navrhol, aby sa iba v časti žaloby Komisie vyhovelo Komisii, domnievam sa, že každý účastník konania by mal znášať svoje vlastné trovy konania.

VI — Návrh

111. Na základe uvedených úvah navrhujem, aby Súdny dvor vyhlásil, že:

1. Spolková republika Nemecko si tým, že ratifikovala a uviedla do platnosti dvojstranné dohody o vnútrozemskej vodnej doprave s Rumunskom, Poľskom a Ukrajinou po rozhodnutí Rady zo 7. decembra 1992 o začatí rokovaní medzi Spoločenstvom a tretími štátmi o pravidlách prepravy cestujúcich a tovaru riečnou dopravou medzi dotknutými účastníkmi, nesplnila povinnosti, ktoré jej vyplývajú z článku 10 ES.

2. Žaloba sa v zostávajúcej časti zamieta.

3. Komisia Európskych spoločenstiev a Spolková republika Nemecko znášajú svoje vlastné trovy konania.